

Antiskriinerid on tulemas

Peeter Saari

Seni on vähe tähelepanu pälvinud üks neist meetmetest, millega riigid koroonavastase võitluse ettekäändel kodanike isikuvabadusi piiravad. Veel enne, kui inimesi sunniti koera kombel oma lõugu kinni katma ja hakati neile ahvidelt ja keemialaboreist saadud solki süstima, jagati ühiskond pleksiklaasiga kaheks: kassiidid, toidujagajad, ametnikud jt ühele poole ekraani, lihtinimesed teisele poole. Vanur peab oma kuulmist pingutama aru saamaks, mida kassaneiu ekraani taga lausub või koguni oma maski pobiseb! Pangakaarti lugerisse toppides väikese ekraaniaugu kaudu võib kämbla välja väänata! Hea veel, et bensukas läbi sellesama augu kuuma koera kollases kastmes kabanossiga sulle kätte ei suruta! Üldse, see meenutab nõukaaega, mil ametnikud-teenindajad istusid võimalikult väikese, madalale paigutatud akna taga, et kodanik peaks suhtlemiseks sügavalt küürutama ja tunnetama, kui tähtsusetu tegelane ta on. Kas me sellist riiki tahame, kus inimeste vabadusi pleksiklaasiga piiratakse?!

Aga nagu allpool teada saame, silmapiirilt paistab vabanemise valguskiir vabaduse ihkajaile ja uus must murepilv teaduseusku ajupestuile.

Nimelt, viimasel ajal on mitmed teadlarühmad, näiteks Johns Hopkins Ülikoolis Baltimore's ja Bostoni Ülikoolis tõestanud, et need igale poole üles seatud ekraanid pole kuigi tõhusad kaitseks COVID-19 eest ning võivad isegi soodustada nakkuse levikut. Värskeim teade sellest ilmus just meie taasiseseisvumise aastapäeval Saksa ajakirjas Focus.

Millest siis seniste igati teaduspõhisteks peetud arusaamade jällegi teaduspõhine revideerimine?

Teatavasti inimene eritab hingates või köhides süljepiisku õhku aerosoolosakestena, millede suuruse spekter on väga lai – poolest mikromeetrist kuni millimeetrini. Juba möödunud sügisel egid mitme maa füüsikud katseliselt kindlaks (vt Jarek Kurnitski „Covid-19 leviku tõkestamisel võib mängida võtmerolli hea ventilatsioon“, ERR 20.10.20), et kümnest mikromeetrist väiksemad piisad, milliseid on enim väljahingatavas õhus, paraku ei langegi kahe meetri peal maha, vaid jäävad tundideks õhku hõljuma. Nakatunud inimese puhul muidugi koos koroonaviirustega. Eespool viidatud teadlaste rühmad tõestasid, et kui ekraan takistab õhu liikumist vaatamata ventilatsiooni olemasolule, tekivad „surnud tsoonid“, kus hõljuvate aerosoolide – ja seega ka viiruste – kontsentratsioon võib olla üpris kõrge. Lisaks tekitavad ekraanid petliku turvatunde, mistõttu võidakse eirata teisi nakatumisvastaseid meetmeid.

Allakirjutanu ei ruttaks nüüd selle uudise peale ekraane maha monteerima. Sest esiteks, kui ekraan moodustab ruumist nagu individuaalse kabiini, ei kahjusta seal istujat „surnud tsoon“ ei kuidagi. See aga ei käi visiiride kohta ilma maskita, sest ehkki visiiritaguses ruumiosas domineerib kandja enda hingeõhk, tõmbab ta sinna pidevalt juurde õhku ümbrusest – inimene peab ju hapnikku saama. Teiseks, suurimad süljepiisad, mis nagu õhulaevad mahutavad korraga

enim reisijaid-viirusosakesi, jäävad pidama ekraanile või langevad maha. Seega nende suhtes on ekraan tõhus ka siis, kui ebamugavaid maske ei kanta. Kolmandaks, pakun „surnud tsoonide“ tekke vastu lihtsa lahendusena panna ekraani lähedusse väike ventilaator – või külmal ajal elektriradiaator – mis tekitavad õhuvoolu üles lakke ventilatsioonivade poole. Ja lõpuks, psühholoogiline kaitse on ka tähtis: keda ei paneks muretsema Delta tüvega kasvava koroonaohu tingimustes võõraste inimeste hingeõhu liikumine oma näo ees!

Mida siis peaks neist uuringuist järelutama teaduspõhisuse pooldajad? Aga ei midagi muud, kui et tõsise vastase puhul ei piisa ühest abinõust. Seda tarkust, et tuleb rakendada mitut meetet korraga, teadis juba Al Capone, kes pidas mõjusaks head sõna koos revolvriga.

Mida aga peaks järelutama pandeemiat eiravad isikuvabaduste eest võitlejad? Aga seda, et pookevastased ja maskivastased saavad ühendada oma jõud peatselt lahinguväljale tulevate ekraanivastastega. Või peaks neid nimetama hoopis antikriineriteks, à la antivakserid ja antimaskerid? Eks laen inglise keelest kõla ju kuidagi hoopis peenemalt, nagu ilmselt arvavad kõik need, kes enam ei adu sõnade „arv“ ja „number“ tähenduse erinevust eesti keeles. Sest samamoodi, nagu Taliban vallutas vastupanuta kogu Afgaanimaa, k.a Kabuli, on anglitsism „number“ tõrjunud välja „arvu“ Eestimaa avalikust ruumist, k.a AK uudistest ETVs, mis peaks olema üks õigekeelsuse eeldatav majakas.

Seega siis: varsti ühinevad kõigi maade antivakserid, antimaskerid ja antikriinerid vabadusvõitluse lipu alla, lisades oma relvastusse uusima argumendi, mis pärit vastaspoole – teaduse – enda laagrist.

[Ilmunud ajalehes Postimees 28. augustil 2021](#)